Nr 50. **Kraków, Piątek 31 Stycznia 1913.** **Rok XXXII.**

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma" wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy" w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 3 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy". — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Kopcaza i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf.. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougemont 14.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Odpowiedź Turcyi mocarstwom.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Konstantynopol, 31 stycznia.

Wczoraj o godz. 4 m. 30 po południu odpowiedź Porty na notę mocarstw została wręczoną ambasadorowi austro-węgierskiemu Pallaviciniemu.

Odpowiedź Porty proponuje linię graniczną, oddającą Bułgarom prawy brzeg Maricy, zaś co do wysp Egiejskich, z wyjątkiem tych, które panują nad Dardanelami, zostawia decyzyę mocarstwom. Porta wyraża życzenie, aby mocarstwa, spełniając swe przyrzeczenia, udzieliły Turcyi pomocy finansowej i zgodziły się na podwyższenie ceł.

Konstantynopol, 31 stycznia.

Odpowiedź Porty mocarstwom miała być wręczoną już w południe. Minister spraw zagranicznych przybył koło południa automobilem przed ambasadę austro-węgierską, aby wręczyć notę. Już stał na progu ambasady, gdy zatrzymał go oficer, brat wielkiego wezyra, który nań czekał od dwóch godzin. Powiedział on ministrowi kilka słów i minister wrócił do Porty. Jak słychać, w odpowiedzi zrobiono jeszcze nieznaczną zmianę, spowodowaną zerwaniem rokowań w Londynie. Przed południem był u Pallaviciniego wielki wezyr.

Konstantynopol, 31 stycznia.

Wręczenie noty nastąpiło o godz. pół do 3 po południu przez ministra spraw zagranicznych. W celu dodania kilku słów cofnięto ją.

Co sądzą dyplomaci.

Konstantynopol, 31 stycznia.

Dyplomatyczne koła uważają notę Turcyi za pokojową i uprzedzającą wobec mocarstw, sądzą jednak, że wskutek wypowiedzenia zawieszenia broni, które zupełnie zmienia sytuacyę, nota pozostanie bezskuteczną, gdyż kroki nieprzyjacielskie się rozpoczęły.

Urzędowe koła Porty oświadczają, że Turcy nawet po upłynięciu terminu 4-dniowego nie przejdą do ataku, będą się tylko bronili. Co prawda w międzyczasie może się stać wiele rzeczy, które zażegnają wojnę.

Nie do przyjęcia.

Londyn, 31 stycznia.

Zastępca Biura Reutera podał do wiadomości dra Danewa sygnalizowaną treść odpowiedzi tureckiej. Danew oświadczył imieniem wszystkich delegatów, iż odpowiedź Turcyi nie jest tego rodzaju, aby mogła stanowić podstawę nowych rokowań. Powiedzieliśmy, że Adryanopol i wyspy Egejskie muszą być odstąpione i jeżeli to się nie stanie, rokowania nie będą na nowo podjęte. Pozatem odstąpienie to nastąpić musi przed ponownem podjęciem wojny, gdyż pierwszy strzał zmieni nasze warunki. — Oświadczam kategorycznie, że odpowiedź jest nie do przyjęcia.

Danew miał przed oddaniem tego oświadczenia konferencyę z Greyem.

Pokój będzie podpisany na polu bitwy.

Londyn, 31 stycznia.

Delegaci bałkańscy oświadczyli w Biurze Reutera, że Turcya będzie musiała preliminarya pokojowe podpisać na polu bitwy, zanim dalsze układy staną się możliwemi.

Nim się ozwą armaty.

Wiedeń, 31 stycznia.

Oficyalne wypowiedzenie zawieszenia broni nastąpiło wczoraj o godz. 7 wieczorem. W poniedziałek zatem o godz. 7 wieczorem może przyjść do ponownego wybuchu wojny bałkańskiej.

„N. Fr. Presse", szukając odpowiedzi, dlaczego sama Bułgarya w sposób niespodziewany wypowiedziała zawieszenie broni, przychodzi do przekonania, że jest to objawem naprężenia, jakie panuje między Bułgaryą a Serbią. Bułgarya chciała stworzyć „fait accompli", aby w ten sposób zapobiedz przyjęciu przez inne państwa bałkańskie jakiegoś pośredniczącego wniosku kompromisowego.

Inne dzienniki zwracają uwagę na uderzającą okoliczność, że nawet sir Grey, honorowy prezydent konferencyi pokojowej, nie został poprzednio zawiadomiony o kroku Bułgaryi.

„W. Allgem. Zeitung" donosi, że prace reunionu ambasadorów nie będą wcale dotknięte wznowieniem wojny bałkańskiej. Konferencya ambasadorów będzie obradować dalej w sprawie granic Albanii i wysp Egejskich, jakoteż w sprawach finansowych, łączących się ze zmianami terytoryalnemi na Bałkanie. Według informacyj, nadchodzących z Londynu, mocarstwa trójporozumienia są za tem, aby wyspa Tasos przeszła w posiadanie Bułgaryi, wyspy zaś Mitilene, Imbros, Tenedos i Lemnos, t. zw. cztery wyspy dardanelskie, zostały zneutralizowane, a inne wyspy aby przypadły Grecyi. Specyalnie Anglia jest zdania, że państwom bałkańskim nie przysługuje prawo żądania odszkodowania wojennego. Zaznaczyć atoli należy, że trójporozumienie pod wieloma względami, o ile chodzi o wyspy, różni się w zapatrywaniach z poglądami trójprzymierza.

Państwa bałkańskie wypowiedziały zawieszenie broni.

Paryż, 31 stycznia.

Agencya Havasa donosi z Konstantynopola: Urzędownie ogłaszają: Państwa bałkańskie wypowiedziały zawieszenie broni od czwartku godziny 7 wieczorem.

Wojna w poniedziałek.

Sofia, 31 stycznia.

(Agencya bułgarska). Zawieszenie broni zostało wczoraj o godzinie 7 wieczorem wypowiedziane; kroki nieprzyjacielskie rozpoczną się więc w poniedziałek wieczorem o tej samej godzinie.

Główna kwatera zarządziła, że żadnemu korespondentowi wojennemu nie będzie dozwolone śledzić operacyi armii podczas nowej wojny. Rząd nakazał ustanie całego ruchu kolejowego przed Adryanopolem.

Wiedeń, 31 stycznia.

„Neue Freie Presse" donosi z Sofii: Uchwała co do zawiadomienia głównej kwatery bułgarskiej o wypowiedzeniu zawieszenia broni zapadła po kilkugodzinnej dyskusyi późnym wieczorem. W poniedziałek rozpoczną się kroki wojenne, chyba, żeby zaszedł jakiś cud.

Złudzenia.

Londyn. Dzienniki tutejsze podnoszą, że zerwanie rokowań nie nastąpiło niespodziewanie, ale nie oznacza to jeszcze, że wojna musi wybuchnąć faktycznie, ponieważ wobec jedności mocarstw, Porta nie może zająć stanowiska wyłącznie negatywnego.

Wiedeń. „Neue Freie Presse" ogłasza rozmowę z serbskim posłem w Wiedniu Jovanoviczem, który między innemi oświadczył: Nie jest rzeczą wykluczoną, że pokój zostanie uratowany. Gdyby Bułgarya istotnie wypowiedziała zawieszenie broni (co już nastąpiło. Przyp. red.), to Serbowie będą mieli z tego powodu pewne zobowiązania do wykonania.

Walki wśród oficerów nad Czataldżą.

Paryż. Z Konstantynopola donoszą: Wiadomość o ostatnim przewrocie w Konstantynopolu wywołała wśród oficerów na linii Czataldży wielkie wzburzenie. Zwolennicy zabitego ministra wojny Nazima paszy, zwłaszcza jego przyjaciele Czerkiesi, zwołali natychmiast zgromadzenie, na którem ułożyli manifest, wzywający sułtana do dymisyonowania gabinetu Mahmuda Szefketa paszy i ukarania winnych ostatniego przewrotu. Oficerowie młodotureccy, dowiedziawszy się o tem, otoczyli zgromadzonych i grożąc rewolwerami, kazali się im rozejść. Przyszło do walki, w której 42 oficerów zostało rannych lub zabitych. Wystosowano następnie odezwę do armii z wyjaśnieniem okoliczności, które spowodowały śmierć Nazima paszy, wzywającą do obalenia gabinetu Mahmuda Szefketa paszy i w razie potrzeby wymarszu do Konstantynopola.

Nazim pasza otrzymał już po śmierci 32 ran, zadanych nożem.

W drugi dzień przyszło do ponownych starć między zwolennikami młodoturków a ich przeciwnikami. Bataliony Czerkiesów miały zaprzysiądz zemstę za śmierć Nazima paszy.

Także wśród wojsk, znajdujących się w Karacie i Andula u wejścia do morza Czarnego, wybuchła rewolta.

Po zerwaniu rokowań.

Londyn. Według informacyj Biura Reutera kilku delegatów bałkańskich zostanie jeszcze w Londynie, aby być w styczności z urzędem spraw zagranicznych i ambasadorami. Kilku delegatów prawdopodobnie dnia 4 lutego weźmie udział w przyjęciu u króla. Venizelos udaje się w sobotę rano przez Paryż, Wiedeń, Belgrad, gdzie odbędzie konferencye z rządami, do Saloniki.

Londyn. Wybitniejsi członkowie misyi tureckiej udali się wczoraj do Greya, aby mu wyrazić podziękowanie za gościnność i poparcie rządu angielskiego.

Przeciwieństwa między sojusznikami.

Belgrad. Sensacyę wywołał tu artykuł „Wecz. Now.", który żąda stanowczo, aby wojska serbskie zostały wycofane z pozycyi pod Czataldżą. Bułgarya bowiem — pisze — jest niewiernym sojusznikiem, paktuje z Turcyą i byłaby w stanie zaatakować Serbię. Przeciwieństwa między Serbią a Grecyą w sprawie ustalenia nowych granic stają się coraz większe.

Bułgarya musi dostać odszkodowanie wojenne.

Paryż. Przybyły tu z Londynu bułgarski minister finansów Teodorow oświadczył redaktorowi „Temps": Bułgarya będzie podtrzymywała żądanie co do odszkodowania, gdyż straciła 25.000 żołnierzy i będzie musiała przez lat 20 do 30 wypłacać 10 milionów na pensye. Bułgarya ma teraz 350.000 żołnierzy. Niech Turcya, zmuszając Bułgaryę do trzymania tej armii na stopie wojennej, zapłaci też koszta. W zasadzie są państwa sprzymierzone gotowe objąć część tureckiego długu, ale nie mogą pozwolić na dowolne obliczenie go. Z trzech miliardów tego długu obejmą 400 milionów, a oprócz tego pewne specyalne zobowiązania, jak gwarancyę kilometrową w prowincyach anektowanych.

O stanowisko Rosyi.

Wiedeń. „W. Allg. Ztg." donosi z Londynu ze źródła dobrze poinformowanego: Grey w rozmowie z tutejszym ambasadorem rosyjskim Benkendorfem zwrócił uwagę na niebezpieczeństwa, jakieby mogły się wyłonić w razie osobnej akcyi Rosyi w Małej Azyi, wskazując specyalnie na to, że Niemcy nie przypatrywałyby się spokojnie, gdyby Rosya wdrożyła taką akcyę. Benkendorf zapewnił Greya, że Rosya nie myśli na razie o podobnej akcyi i że kwestya ta nie jest na razie aktualną, zaznaczył jednak, że w pewnych warunkach, zwłaszcza w razie niepokojów w Armenii tureckiej, trudnoby było Rosyi przypatrywać się spokojnie podobnym zajściom.

Rosya a sprawa Albanii.

Petersburg, 31 stycznia.

„Gazeta Giełdowa" ogłasza rozmowę z dobrze poinformowanym dyplomatą rosyjskim, który powiedział, że Rosya zgadza się na wcielenie Skutari i Janiny do przyszłej Albanii, bez względu na ewentualne zdobycie tych miast, któreby nic w tym względzie nie zmieniło. Głównem zadaniem dyplomacyi rosyjskiej jest pogodzenie interesów Słowian z interesami wielkich mocarstw, uniknięcie europejskich zawikłań, oraz lokalizacya wojny bałkańskiej na wypadek ponownego jej wybuchu.

Rumunia gotuje się do wojny.

Budapeszt. „Bud. Hirlap." donosi z Bukaresztu, że rezerwistom z r. 1904 polecono, aby w razie ogłoszenia mobilizacyi, byli gotowi do natychmiastowego wymarszu.

Obrady ambasadorów.

Londyn. Biuro Reutera dowiaduje się: Ambasadorzy na onegdajszej konferencyi zajmowali się wyłącznie kwestyą granic Albanii i sytuacyą, wytworzoną wskutek zerwania rokowań. Obrady nad układami finansowemi i ekonomicznemi, potrzebnemi wskutek nowej sytuacyi terytoryalnej na Bałkanie, odbędą się w poniedziałek.

O wczorajszem posiedzeniu konferencyi zachowują ścisłe milczenie.

Telegramy

z dnia 31 stycznia.

Wiedeń. Na wczorajszem posiedzeniu Akademii umiejętności prezydent Boehm Bawerk wspomniał o zasługach ś. p. arcyksięcia Rainera około Akademii, której członkiem był 52 lata. Uchwalono wysłać kondolencyę wdowie.

Wiedeń. O godzinie 10 wieczorem przewieziono ciało ś. p. arcyksięcia Rainera z jego pałacu do kaplicy zamkowej.

Wiedeń. U łoża chorego arcybiskupa Nagla pojawił się arcyks. Franciszek Ferdynand z żoną i życzyli mu wyzdrowienia.

Wybory do Rady miejskiej w Cieszynie.

Cieszyn. Przy wyborach do Rady miejskiej z trzeciej kuryi przeszło 10 niemiecko-postępowych kandydatów. Listę tę poparli socyalni demokraci. Dwóch socyalistów wybrano zastępcami.

Wizyta nie bez znaczenia.

Berlin. Cesarz Wilhelm był w mundurze austro-węgierskiego generała w austro-węgierskiej ambasadzie przez 1 godzinę i odwiedził także małżonkę ambasadora.

Homerule.

Londyn. Po trzydniowej debacie nad homerulem, ostatnie posiedzenie w tej sprawie odbyło się wczoraj przy zapełnionej sali Lord Curzon gwałtownie zaatakował homerule, który, jego zdaniem, usuwając jedną krzywdę, wyrządza dwadzieścia innych i nie będzie ostatecznem załatwieniem sprawy. Głosowanie miało się odbyć o godzinie 11 w nocy.

Skandale sufrażystek.

Dundee. Podczas uroczystości ku czci Asquitha przyszło do skandalów, wskutek tego, że sufrażystki chciały Asquitowi przeszkadzać w mowie. Jedna krzyknęła: „Zdrajca!" wyprowadzono ją przemocą z sali. Gdy i inne zaczęto wyrzucać, opanowała je taka panika, że chciały zeskakiwać z galeryi w dół z wysokości 20 stóp. W ostatniej chwili przeszkodzono temu. Wkońcu hałas ustał a Asquith mógł dokończyć mowy.

Potępienie wywłaszczenia przez parlament niemiecki.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Berlin, 31 stycznia.

W parlamencie odbyło się wczoraj głosowanie nad wnioskiem Polaków, według którego dopuszczenie przez kanclerza wywłaszczenia polskiej własności ziemskiej na cele komisyi kolonizacyjnej nie odpowiada zapatrywaniom parlamentu.

Głosowanie odbyło się imiennie. Wniosek przyjęto 213 głosami przeciw 97. Od głosowania wstrzymało się 43 posłów (postępowa partya ludowa). Po głosowaniu odezwały się żywe oklaski w centrum i u Polaków.

Wrażenie w Berlinie.

Berlin, 31 stycznia.

Wynik wczorajszego głosowania w parlamencie niemieckim był sensacyą dnia w Berlinie. Jestto bowiem pierwszy wypadek od czasu istnienia parlamentu niemieckiego, aby parlament w takiej sprawie otwarcie wyraził kanclerzowi votum nieufności. Następstwa tego faktu, ze względu na specyficzną konstytucyę niemiecką, nie dadzą się przewidzieć. Trudno przypuszczać, aby rząd niemiecki, jak to bywa zazwyczaj w innych rzeczywiście konstytucyjnych państwach, wysnuł z wczorajszej uchwały parlamentu odpowiednie konsekwencye.

Możliwość rozwiązania parlamentu.

Berlin, 31 stycznia.

Zapatrywania, wiążące się z wynikiem wczorajszego głosowania w parlamencie niemieckim co do interpelacyi polskiej, zdają się zapowiadać możliwość konfliktu parlamentu z rządem. Może się on wywiązać zwłaszcza z powodu kwestyi wojskowej. Jak wiadomo bowiem, rząd niemiecki ma wnieść do parlamentu nowe *podwyższenie wydatków wojskowych o 70 milionów marek rocznie, oprócz tego domaga się 30 milionów marek na powiększenie floty powietrznej.* Ponieważ jest rzeczą wątpliwą, czy dla tego przedłożenia znajdzie się większość potrzebna, możliwem jest przeto rozwiązanie parlamentu i rozpisanie nowych wyborów. Rząd bowiem liczy na to, że dotąd przy wyborach, które spowodowane zostały oporem socyalistów przeciw wydatkom wojskowym, socyaliści tracili zazwyczaj znaczną ilość mandatów. Rząd sądzi zatem, że objaw ten i teraz się powtórzy, zwłaszcza ze względu na położenie zagraniczne.

Konieczność sejmowej reformy wyborczej.

(*Telefonem.*)

Wiedeń, 31 stycznia.

Ze strony poważnej dowiaduje się wasz korespondent, że na konferencyach, odbytych między polskimi a ruskimi przywódcami stronnictw, stwierdzono potrzebę doprowadzenia do skutku sejmowej reformy wyborczej na podstawie dotychczasowych układów. Sprawa uniwersytecka pozostaje na razie w zawieszeniu.

Wybory uzupełniające do Sejmu.

(*Tel. „N. Reformy"*).

Turka. Głosowało 169. Teodor Rożankowski otrzymał 134 głosów, Teodor Gissowski 35. Wybrany Rożankowski.

Jaworów. Głosowało 163. Iwan Kochanowski otrzymał 98 głosów, Stanisław Lachowicz 25, Iwan Dyda 10. Wybrany Kochanowski.

Kamionka Strumiłowa. Głosowało 220. Stanisław Henryk hr. Badeni otrzymał 156 głosów, dr Baran 34, Molkiewicz 30. Wybrany Badeni.

Siła floty angielskiej.

(*Telegr. „N. Reformy"*).

Dundee. Podczas uroczystości z okazyi zamianowania Asquitha obywatelem honorowym miasta, pierwszy lord admiralicyi Churchill, odpowiadając na toast na cześć floty, podniósł siłę floty brytańskiej. Flota ta będzie coraz silniejszą absolutnie i relatywnie i nie będzie się potrzebowała obawiać żadnych przewrotów w technice okrętowej. Przez to jednak nie jest powiedziane, żeby Anglia myślała o zaborach lub uciskaniu, jej celem jest utrzymanie pokoju światowego. Dawny antagonizm z Francyą umocnił nasze wybrzeże południowe, teraz umacnia się wybrzeża wschodnie.

Londyn. „Times" donosi, że budżet floty w następnym roku będzie o 2 miliony funtów szterlingów większy.

Koło polskie a nowe podatki.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 30 stycznia.

W uzupełnieniu ogłoszonego już sprawozdania z posiedzenia Koła polskiego, które się odbyło we środę, otrzymujemy z sekretaryatu następujące szczegóły:

Po powzięciu uchwały co do stanowiska Koła wobec ustawy o epidemiach, przystąpiono do dalszego ciągu narad nad planem finansowym. Przemawiali posłowie Stern, Dobija, Kubik, Buzek, Haller, Kleski, Lisiewicz, Średniawski, Gross, Madej i Loewenstein.

Zgłoszone wnioski opiewają:

Wniosek posła Sterna:

Ponieważ podwyższenie podatku od wódki wpłynie niekorzystnie dla miast, pobierających opłaty gminne od napojów spirytusowych, przeto z podwyższonego podatku wódczanego przyznać należy miastom ryczałt z tytułu ubytku w dochodach, a również dążyć do tego, aby przez podwyższenie podatku od wódki nie zostało naruszonem prawo miast do poboru opłat gminnych.

Wniosek posła Hallera:

Równocześnie z zaprowadzeniem podwyższenia podatku osobisto-dochodowego należy znieść opłaty od wyższych poborów służbowych urzędników, które wprowadzone w życie przed zaprowadzeniem podatku osobisto-dochodowego, są po wprowadzeniu tego podatku nie słusznem obciążeniem.

Wnioski posła Lisiewicza:

Koło polskie oświadcza się zasadniczo:

1) Za podwyżką projektowaną podatku od wódki tylko w razie, jeżeli równocześnie uchwaloną zostanie podwyżka podatku od piwa i wina.

2) Za podwyżką podatku osobisto-dochodowego.

3) Za podatkiem spadkowym w duchu postępowym.

4) Za podatkiem od win musujących.

5) Za podatkiem od kart do gry.

Co do podatku wódczanego Koło polskie oświadcza się za tem:

6) Aby a) Skontyngentować uprzywilejowaną produkcyę gorzelń kociołkowych tak, aby tylko ilość, odpowiadająca dzisiejszej produkcyi, miała przywileje już przyznane, atoli aby nadwyżka produkcyi płaciła podatek według nowej stopy. b) Sprowadzić postanowienia, ograniczające produkcyę i możliwość przekroczenia „maximum" wyrobu.

7) Aby istniejący jeszcze wolny wyrób wódki w tych krajach, w których prawo propinacyi nie *zostało wykupione przed podwyżką podatku, wykupić.*

8) Sumy premij eksportowych ograniczyć według dotychczasowej miary.

9) Aby spirytus, potrzebny dla celów przemysłowych, naukowych i leczniczych, był zwolniony od należytości.

10) Aby cała nadwyżka podatku od wódki została rozdzieloną między kraje według konsumcy faktycznej.

Co do podatku osobisto-dochodowego Koło polskie oświadcza się:

11) Za podwyżką podatku od granicy 20.000 koron, ewentualnie 15.000 koron w górę.

12) Przeciwko przymusowi wglądu w księgi.

13) Za reformą równoczesną weksacyjnego postępowania wymiarowego celem ochrony podatników od wyzysku fiskalnego.

Ochrona ma dotyczyć: a) Kwestyi zaoczności we wniesieniu fasyi; b) ogólnikowych wytknięć; c) ułatwień w sprawie odwołania; d) zniesienia prawa ryczałtowego i ogólnikowego odwołania się przewodniczącego od uchwały komisyi; e) wymiar ponad fasyę musi być szczegółowe i rzeczowo motywowany.

14) Koło polskie oświadcza się za równoczesną reformą podatku domowo-czynszowego (Skontyngentowanie) i podatku domowo klasowego w myśl ostatniego przedłożenia.

15) Koło polskie żąda śmiałej polityki inwestycyjnej, a w szczególności przyspieszenia sprawy budowy kolei lokalnych i kanałów, tudzież regulacyi rzek.

Wniosek pos. Średniawskiego:

Koło polskie nie zgadza się na tak zwany mały plan finansowy, jeżeli obok opodatkowania wódki, chociażby wyłącznie na poprawę finansów krajowych, nie będzie opodatkowanem piwo i wino obok podniesienia podatku osobisto-dochodowego.

Natomiast Koło polskie oświadcza się za uchwaleniem szeroko pomyślanego planu finansowego, obejmującego opodatkowanie wódki, albo też zaprowadzenie monopolu wódczanego, opodatkowanie piwa, wina, szampana, większych spadków, totalizatora, kart do gry, automobilów, światła elektrycznego i gazowego, większych dochodów karteli i towarzystw akcyjnych, jeżeli zysk wynosi więcej, niż 100 proc. czystego dochodu od włożonych akcyj. Koło polskie żąda zniżenia podatku domowo-klasowego w najniższych dwóch klasach, zniesieni bonifikacyj i premij kontyngentowych od wyrobu wódki w gorzelniach; żąda dalej zaprowadzenia kontyngentu dla małych gorzelń kociołkowych, lecz z prawem jednakowem dla wszystkich krajów a zatem i dla Galicyi, albo też opodatkowania wyrobionej w tych gorzelniach wódki.

Podatek od zapałek jest wykluczonym jako niesprawiedliwy. Dla umożliwienia społeczeństwu płacenia zwiększonych podatków rząd wniesie równocześnie przynajmniej program budowy kolei lokalnych oraz przyspieszy budowę kanałów i regulacyę rzek. Oprócz tego rząd postara się o zaprowadzenie oszczędności przy administracyi państwowej przez uproszczenie wymiaru podatków, przez wprowadzenie instytucyj rozjemczych sądów i polubownych w każdej gminie, przez uproszczenie administracyi przy kolejach żelaznych i t. d.

Wniosek posła Grossa:

1. Koło polskie, pozostawiając decyzyę członkom komisyi finansowej, oceniającej co do przeglądu ksiąg w postępowaniu wymiarowem i karnem, któremy w tym względzie w komisyi zostały zaprowadzone, oświadcza się jednak stanowczo przeciw dopuszczeniu tego środka w postępowaniu karnem i **domaga się amnestyi dalszej dla wszelkich kategoryi podatkowych**, t. j. dla podatku zarobkowego, osobisto-dochodowego, rentowego i budowlanego.

Dalej domaga się Koło **wprowadzenia reformy w postępowaniu wymiarowem i karnem** w kierunku ochrony podatników. Koło domaga się jaknajspieszniejszego przeprowadzenia reformy podatku domowo-klasowego, według projektu rządowego i reformy podatku domowo-czynszowego, w kierunku ukontyngentowania podatku państwowego.

2) Koło uchwala poczynić starania celem **rozszerzenia działalności hipotecznej Banku austro-węgierskiego** ze szczególnem uwzględnieniem stosunku Austryi do Węgier i uprasza prezydyum, aby wspólnie z wicekanclerzem poczynił w tym względzie odpowiednie kroki.

Wniosek pos. Loewensteina:

Koło polskie przekazuje wszystkie wnioski w ciągu dyskusyi postawione komisyi parlamentarnej z poleceniem, aby je zbadała wspólnie z członkami Koła, należącymi do komisyi finansowej i następnie przedstawili Kołu ostateczne wnioski.

Pos. Kieski zwrócił się następnie do prezydyum Koła z prośbą o wyjednanie u rządu **pomocy dla miast z powodu panującej nędzy.**

Dokończenie dyskusyi nad planem finansowym i głosowanie odroczono do następnego posiedzenia.

Wiedeń, 31 stycznia.

Z wczorajszego posiedzenia Koła wydano następujący komunikat:

W dalszym ciągu dyskusyi nad planem finansowym, przemawiali pp. Jedynak, Matakiewicz, Witos, Steinhaus i Zamorski.

Minister skarbu Zaleski wyraził żal, że rozliczne obowiązki, a zwłaszcza narady w izbowej komisyi skarbowej, nie pozwalają mu na ciągłą obecność na ostatnich posiedzeniach Koła. Znając jednak przebieg dyskusyi stwierdza, że Koło polskie uznaje potrzebę uzyskania nowych źródeł dochodów dla skarbu państwa i dla sanacyi finansów krajowych. Minister przedstawia różne szczegóły z przedłożeń rządowych i zwraca uwagę, że przy wprowadzeniu nowych podatków, **należy dążyć do równomiernego rozłożenia nowych ciężarów na wszystkie sfery społeczne.** Dlatego dobrze jest, że równocześnie myśli się o podatku osobisto-dochodowym, który dotyka przedewszystkiem sfery zamożniejsze i o podatkach konsumcyjnych, które bardziej dają się odczuwać sferom gospodarczo słabszym.

W dyskusyi pos. Steinhaus stawia następujący wniosek:

Koło uchwala, że na wypadek wprowadzenia przymusowego wglądu do ksiąg handlowych, wyeliminowana być musi ta instytucya z postępowania karnego oraz uchwalona być musi amnestya dla przestępstw skarbowych przy fasyach co do podatku osobisto-dochodowego, podatku czynszowego i rentowego.

Ponadto zgłosił pos. Witos wnioski:

1) Koło polskie wzywa rząd, aby przyspieszył akcyę ratunkową z powodu klęsk elementarnych przedsięwziętą, uczynił ją więcej jednolitą, a ponawiając swoją uchwałę poprzednią, domaga się **wyasygnowania wydatnej sumy na roboty publiczne**, jakoto: drogi, melioracye i t. d. i rozpoczęcia ich w czasie wiosennym w każdej gminie.

2) Wzywa się prezydyum, aby w sposób odpowiedni wpłynęło na dotyczące czynniki, by **zasiłki na rodziny rezerwistów**, powołanych do wyjątkowej służby wojskowej, **zostały wypłacone wszystkim potrzebującym w czasie jak najkrótszym.**

W sprawach bieżących przyjęto następujące wnioski:

Wniosek pos. Reya i Stapińskiego: Prezydyum Koła ustali z rządem termin jak najrychlejszego przedłożenia Izbie projektu budowy kolei lokalnej.

Wniosek pos. Reya: Prezydyum Koła zwróci się do ministerstw wojny i obrony krajowej o wyjaśnienie, o ile w dostawach obecnych uwzględniono Galicyę.

Wniosek pos. Białego: Prezydyum wdroży porozumienie się ze wszystkimi klubami posłów Galicyi i Bukowiny i ewentualnie spowoduje wspólne narady wszystkich posłów nad przedłożeniami ustawowemi dla Galicyi i Bukowiny w sprawie ubezpieczenia społecznego.

Wniosek pos. Kędziora: Prezydyum wyjedna u rządu zapomogę ze skarbu państwa na odwodnienie gruntów zabagnionych zeszłorocznym ulewnym deszczem w Galicyi w kwocie 1 miliona koron celem umożliwienia uprawy.

Wniosek pos. Banasia: Koło uchwala wezwać rząd o udzielenie pomocy rękodzielnikom małych miast, dotkniętych wskutek zniesienia kredytu, a to przez udzielenie pożyczek bezprocentowych organizacyom małego przemysłu.

Wniosek pos. Sterna: Prezydyum poczyni starania, aby pobór egzekutnego w Galicyi wyrównany był do stopy, pobieranej w innych krajach koronnych.

Wniosek pos. Jedynaka: Prezydyum postara się u rządu, by powiat ropczycki otrzymał wydatną subwencyę na naprawę dróg i by włościanom udzielono pożyczki bezprocentowe z funduszów przeznaczonych na klęski elementarne.

Po ukończeniu narad nad planem finansowym przyjęło Koło jednomyślnie wniosek Löwensteina z posiedzenia z 20 bm., przekazujący wszystkie postawione w ciągu dyskusyi wnioski, komisyi parlamentarnej z poleceniem zbadania ich i przedstawienia Kołu ostatecznych wniosków.

Akcya zapomogowa dla chłopów.

Odnośnie do wniosku Witosa i wobec zarzutów, uczynionych przez posła Zamorskiego, że w akcyi zapomogowej z powodu klęsk elementarnych rząd zaledwie 1 milion koron na ten cel przeznaczył, daje minister Długosz następujące wyjaśnienie:

Namiestnictwo zakupiło i rozdzieliło 1000 wagonów otrąb, a na ten cel uzyskało od rządu 900.000 koron. Z tego za 300.000 koron rozdano darmo, reszta użyta została na zakupno otrąb, przyczem rząd pokrył w połowie cenę kupna, a drugą połowę pokryli rolnicy w cenie 7 i pół korony za 100 klg Ponieważ owe 1000 wagonów nie wystarczało, zażądało namiestnictwo kredytów na zakupno dalszych 500 wagonów otrąb w cenie 450.000 koron. Celem przyjścia z pomocą drobnym rolnikom przez udzielenie bezprocentowych pożyczek przez kasy Raiffaisena na zakupno ziarna, na zasiewy, na pokrycie procentów, przyznano kwotę 620 000 koron, z których już 360.000 namiestnictwu przekazano. — Celem sprowadzenia nasion koniczu i innych z zagranicy i dostarczenia ich po cenach normalnych rolnikom, przyznano Towarzystwom rolniczym subwencyę 600 tysięcy kor. — Na pokrycie frachtów kolejowych i transportu kwotę 150 000 koron. Aby dostarczyć ludności włościańskiej z wiosną pracy i zarobku, na zakupno nasion, jest w toku uzyskanie subwencyi na naprawę i budowę dróg gminnych w kwocie 1,500.000 koron. To znaczy **razem 4,220.000 K.** Jest jeszcze wniosek namiestnictwa o przyznanie kwoty 1 miliona koron na bezprocentowe pożyczki dla średniej własności, co do tego jeszcze pertraktacyj nie przeprowadzono. Minister dla Galicyi czuwa nad uzyskaniem jak najwydatniejszej pomocy rządu i starać się będzie o zaspokojenie słusznych postulatów ludności tak wiejskiej, jak i miejskiej.

Z Rady państwa.

(*Telefonem*).

Wiedeń, 31 stycznia.

Izba posłów w dalszym ciągu posiedzenia przyjęła w drugiem czytaniu wszystkie paragrafy przedłożenia o ustawie sanitarnej w brzmieniu, proponowanem przez rząd. Wniosek o przejście odrazu do trzeciego czytania, uzyskał 167 głosów, 107 było przeciw; wobec braku wymaganej większości ²/₃, trzecie czytanie odbędzie się na następnem posiedzeniu.

Zaczęto dyskusyę nad uregulowaniem stosunków służbowych niższych funkcyonaryuszy w zarządzie tytoniowym. Komisya żąda uregulowania tej sprawy w drodze ustawy. Przeciw temu wystąpił przedstawiciel rządu szef sekcyi Marek, który podniósł, że płace starszych organów dozorczych w zarządzie tytoniowym dochodzą już teraz do wysokości poborów urzędników XI i X rangi.

Po krótkiej dyskusyi uchwalono rezolucyę komisyi, domagającą się autonomicznego awansu dla personalu dozorczego, 35 letniej służby dla werkführerów, jakoteż pełnego spoczynku niedzielnego i rezolucyę Gostincara do rządu, aby portyerom w fabrykach tytoniu przyznano tytuł podurzędników.

Następnie odesłano szereg przedłożeń rządowych do komisyj.

Święta grecko-katolickie w armii.

Minister obrony krajowej odpowiedział na szereg interpelacyj, między innemi także na interpelacyę pos. Trylowskiego i tow. w sprawie nie szanowania świąt grecko-kat. obrządku przy pułku obrony krajowej nr 36 w Kołomyi, podnosząc, że zarząd wojskowy w pełni respektuje interesy religijne grecko-kat. żołnierzy, stosując w całej rozciągłości do zachowywania świąt, uregulowanych przez ordynat grecko-katolicki.

Austrya wobec sytuacyi zagranicznej.

Wśród odczytanych interpelacyj znajduje się interpelacya pos. Verstovska i tow. do prezydenta ministrów, podnosząca, że dotychczasowe zachowanie się wielkich mocarstw przyczyniło się znacznie do rozwikłania kwestyi bałkańskiej i wstrzymało dalsze komplikacye. — W obecnym konflikcie rumuńsko-bułgarskim jest również obowiązkiem rządu austryackiego unikać wszystkiego, coby oznaczało jednostronność stanowiska monarchii.

Żale żołnierzy z Bośni i z nad Wisły.

Pos. Breiter w zapytaniu do prezydenta wskazuje, że część powołanych na południe żołnierzy żali się na brak ciepłej odzieży, na brud w ubikacyach, w których ich umieszczono. W namiotach, w których żołnierzy umieszczono, cierpią oni zimno. Pozatem skarżą się żołnierze na drożyznę. Podobne żale dochodzą także od żołnierzy z nad Wisły. Oficerowie, znajdujący się w polu, nie otrzymują dodatku mobilizacyjnego. co zwłaszcza dla żonatych jest bardzo dotkliwem. Mowca zapytuje prezydenta, czy chce działać w kierunku usunięcia tych braków.

Wiceprezydent Pogacnik oświadcza, że posłowi Breiterowi przysługuje prawo wystosowania w tej mierze zapytania w formie interpelacyi do ministra obrony krajowej.

Następne posiedzenie w poniedziałek.

Następne posiedzenie Izby odbędzie się w poniedziałek dnia 10 lutego o godzinie 3 po południu.

Na porządku dziennym tego posiedzenia znajduje się jako punkt pierwszy trzecie czytanie ustawy o epidemiach; jako punkt drugi, drugie czytanie projektu rządowego o zatrudnianiu robotników w piekarniach.

Sprawy mieszkaniowe.

Wiedeń. Subkomitet komisyi drożyźnianej dla sprawy mieszkaniowej uchwalił wniosek posła Adolfa Grossa w sprawie legalnej interpretacyi postanowień ustawy o opiece mieszkaniowej, co do pupilarnego bezpieczeństwa kapitałów funduszu mieszkaniowego oraz wniosek tegoż posła o przyznanie dalszych 6 milionów dla funduszu opieki mieszkaniowej. Referentem dla Izby wybrano posła Adolfa Grossa.

O usunięcie książek robotniczych.

Wiedeń. Komisya socyalno polityczna przyjęła w załatwieniu wniosku pos. Smitki w sprawie usunięcia książek robotniczych, następujący wniosek: Celem zastąpienia książek robotniczych ma być wypracowanym projekt ustawy, któryby dawał pewność tożsamości osoby i kwalifikacyi.

Kronika.

Kraków, piątek 31 stycznia.

Kalendarzyk kościelny: Piotra Nolask. i Marceli wd.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 7 min. 17; zachód o godz. 4 m. 30; długość dnia godzin 9 min. 13.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Zmiennie, pochmurno, nieco cieplej, południowe mierne wiatry.

Sprzedaż biletów na Redutę prasy w hotelu Pollera od godziny 11—1 przed południem i od 4—7 po południu.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Dożywocie".

Koncert Stefi Geyer w sali Starego Teatru o godz. 7·30 wieczór.

Kinoteatr Towarzystwa Szkoły ludowej (ul. Podwale 6) przedstawienia w dnie powszednie od godz. 4 po południu do 10·30 wieczór. W niedziele i święta od godz. 3 do 11 wieczór.

XVII Wystawa „Sztuki" w Pałacu Sztuk pięknych przy Placu Szczepańskim codziennie od godz. 10 rano do 4 po południu.

Salon Związku artystów ul. Bracka l. 6, dom „pod Meduzą" otwarty od godziny 10 do 1 w południe.

Wystawa przemysłowa w domu Towarzystwa technicznego (ul. Straszewskiego l. 28).

Teatr miejski we Lwowie: „Taniec czynowników".

Reduta prasy. Przypominamy, że dzisiaj o godzinie 6 wieczór w sali restauracyi hotelu Pollera odbędzie się posiedzenie komitetu panów, do których rozesłano osobne zawiadomienia. Wymienieni we wczorajszym komunikacie członkowie tego komitetu proszeni są o przybycie, chociażby ich zaproszenie z nieuwagi poczty — nie doszło.

Dzisiaj w dalszym ciągu w hotelu Pollera odbywać się będzie wydawanie wstępów na salę i pozostałych na galeryę.

Z cesarskiej kancelaryi. Dr Jan Lewicki, radca sekcyjny w cesarskiej kancelaryi gabinetowej, będący dotychczas koncypistą gabinetowym, został mianowany sekretarzem gabinetowym i otrzymał zarazem order żelaznej korony trzeciej klasy.

Proces dra Augustyna Wróblewskiego. Wczoraj zakończyła się rozprawa dra Augustyna Wróblewskiego w tutejszym sądzie karnym. Dr Wróblewski został po przeprowadzonej rozprawie od inkryminowanych mu czynów uwolniony.

Skutki mrozu. Pogotowie ratunkowe opatrzyło wczoraj wieczorem dwie osoby, które w następstwie silnego mrozu odmroziły sobie uszy.

Wybuch pocisku. Wczoraj po południu zgłosił się na Pogotowiu ratunkowem wieśniak z Chełma pod Krakowem z 13 letnim swym synem Błażejem który padł ofiarą nieszczęśliwego wypadku. Chłopak znalazł w polu po ćwiczeniach artylerjskich jakiś przedmiot, przyniósł go do domu i usiłował rozbić młotkiem. Po silniejszem uderzeniu nastąpił wybuch, który poszarpał chłopcu palce u lewej ręki Ofiarę nieoględnej zabawy opatrzono prowizorycznie i odesłano do szpitala św. Łazarza.

Z opowiadań chłopca trudno stwierdzić, jakiego rodzaju pocisk stał się przyczyną jego kalectwa.

Samobójstwo ucznia gimnazyalnego. Wczoraj po południu rzucił się w zamiarze samobójczym pod pociąg pospieszny, zdążający z Krakowa do Lwowa, na torze między Podgórzem a Prokocimem, uczeń VI klasy gimnazyum w Podgórzu, Izydor Goldstein. Koła lokomotywy przecięły nieszczęśliwego na dwie części. Śmierć nastąpiła natychmiast. — Na miejsce wypadku przybyła komisya, złożona z pp. dra Piska i nadkomisarza Krzyżanowskiego. Zwłoki przewieziono do kostnicy izraelickiej w Podgórzu. — Z listów, znalezionych przy samobójcy, wynika, iż przyczyną targnięcia się na życie była zła nota z obyczajów w świadectwie za pierwsze półrocze. — Denat pochodził ze Skawiny.

Mianowania. Cesarz zamianował magistra botaniki i asystenta gabinetu botanicznego w uniwersytecie warszawskim Zygmunta Woycickiego zwyczajnym profesorem botaniki w uniwersytecie we Lwowie.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 30 stycznia. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 278·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 246·25, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 274·—, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 237·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5 proc. 114·—, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 27·90, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 478·—, Clary złr. 40 m. k. 200·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 66·—, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 51·50, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 31·75, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 80·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 222·25, Tureckie oblig. prem. kolei pro 223·25, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 483·—.

Berlin, 30 stycznia. Austryackie banknoty 84·75. Spirytus —·—.

Paryż, 30 stycznia. Renta 3-prc. 88·97. Mąka 36·90.

Frankfurt, 30 stycznia. Austryack. kred. 199·25. Koleje państwowe 151·75. Disconto 191·10. Laura 175·—.

Usposobienie silne.

Wiedeń, 30 stycznia. Zamknięcie wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 616·50, węg. Zakł. kredyt. 808·75, Anglobanku 328·25, Unionbanku 585·—, Länderbanku 508·—, Bankvereinu 505·75, Bodencredit 1195·—, Galicyjsk. Banku hipotecznego 632·—, Akcye praskiego Banku kredyt. —·—, Kolei państwowych 698·50, kolei południowej 106·25, kolei północnej 4800·—, kolei czerniowieckiej —·—, Alpiny 1022·—, Rima Muranyi 705·—, Praskiego Tow. żelaznego 3373·—, Fabryki broni 927·—, Akcye tureckie tyt. 316·—, Gal. Karp. Tow. naft. 867·—, Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 84·45, Austr. renta koron. 84·65, Węgier. renta koron. 84·15, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 84·30, 4% Listy Banku hip. 83·50, 4½% Listy Banku hip. 92·—, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. 87·—, 4½% Listy Banku kraj. 92·—, 4% Gal. Obl. propin. 97·—, 4% Gal. pożyczka kraj z r. 1893 84·85, 4% pożyczka m. Lwowa 90·—, 4% pożyczka m. Krakowa 83·—, Losy tureckie 223·75, Marki 118·—, Ruble 254·50, Rosyj. pożyczka —·—, Skoda 788·—, Powsz. B. depoz. —·—.

Usposobienie silne.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.
Rządca drukarni L. K. Górski.